

PAMIR MENDIETAN ZE HAR GURPILEKIN BIDAIARI

Ibili ote zen Marco Polo Pamir mendi galduetan zehar? Kondairak dioen bezala Asia erdialdean dagoen mendikate erraldoi honetatik igarotzen zen Zetaren Bideetariko bat, K.A 1. mendean Europa eta Asia artean existitzen zen merkatal sarea.

Badira munduan bizikletaz bidaiatzea gustuko dugunontzat leku ezkutu asko eta Pamir mendietan zehar doan bidea adierazle argi bat da. Gaur egun geroz eta txirindu-bidaiari gehiago ikusten da bertan, kontatzera natorkizuen abentura honetan nik ikusi ez nituen arren.

2015eko ekainean hasitako bidaia luzearen atal baten berri emango dizuet. Dushanbetik Sari Tashera, edo beste era batean esanda, Tajikistaneko hiriburutik irten eta Kirgistanetik Txinara sartzeko Sari Tash herritxora doan bidean kokatzen da nire istorio hau, Pamir mendikate ezezagun eta misteriotsuan zehar, mendirik altuenen eta ezezagunenen artean doan bidean, hain zuzen. Garaiera handian kokaturiko eremuak ditu bideak berak ere. Akbaital igarobidea, adibidez, 4650 metrotara, munduko errepide garaienetako bat da. Prezipitazioen ondorioz eta udaberriaren atzerapena zela-eta bidea elurrez estalita aurkitzeko beldur nintzen. Astebete lehenago bidea itxita egon zela kontuan hartuta, zorte ona lagun eman nion hasera nire zeharkaldiari, ordurako elurra urtuta baitzegoen.

KAO4 izeneko nire bizikleta eta biok (besteren batean kontaktuko dizkizuet bizikletaren izenaren nondik-norakoak) Dushanbera heldu ginenean, herri estralurtar batean bageunde bezala sentitu ginen hizkuntza eta kulturagatik. Gorriak ikusi nituen Tajikoen somoni edo dirua lortzeko, ez bainuen kutxazaineko hizkuntza tutik ere ulertzen. Gaitzerdi, munduan barrena laguntzeko prest dagoen jenderik baden; baita Tajikistanen ere!

Warm Shower elkarteko (couchsurfing abegitsua bizikletazaleentzat) Veroren

TESTU ETA ARGAZKIAK

Eneko Redondo

Mendiko bizikletarekin, eskalatzen edo oinez mendian gora naturaz gozatzea maite du; horrez gain, judoa praktikatzen du 4 urte zituenetik. Ahal duen bakoitzean bidaiatzen irteten da, bidaia horietako gehienak bizikleta gainean eta era autonomoan egin ohi dituelarik.

etxean gau pare bat igarotzea eskertu nuen, bertan aukeratuz Kalaikun herrira heltzeko bidea. Beharrezko jakiak erosi eta bideari ekitea baino ez zen geratzen.

Beti gertatzen zait gauza berdina: haserako urduritasuna berehala desagertzen da bizikleta gainean jarri eta pedalei eragiten hastean. Behar dudan guztia daukat: kanpin-denda lo egiteko, gosea asetzeko behar beste elikagai eta KAO4 nire lagun hurkoa gurpilen bitartez aurrera egiteko. Aurrean aurki ditzakedan

oztopoak onartu eta gainditzeko adorea eta kemena ematen dit honek, hots, segurtasun puntu bat.

Kalaikun herrira heltzeko bide bi daude aukeran, iparraldetik edo hegoaldeetik. Gehienek hegoaldeko bidea aukeratu ohi dute Veroren esanetan, aldapa gutxiago daudelako. KAO4 lagunak sekula aitzakiarik jartzen ez duenez, gogotsu ekin genion iparraldeko bideari. Tavildara herrira arte doan bidea benetan atsegina izan zen. Alai Kirkasi mendiak

txapel zuriarekin ikusteak, biriketan sartzen zen aireak eta Pamir mendiak gure zain genituela jakiteak emozioak azaleratzen zizkidan.

Bideak proposatutakoa ez da beti gustura hartzen. Lehenengo mendatea igotzerakoan euriak eragindako lokatza gurpiletan itsatsita geratu zen. Baita betirako itsatsita geratu ere! Bost ordu KAO4 maldan gora bultzaka, metroz-metro lokatz kiloak eskuaz kentzen; eguna ondo bukatzeko, berriz, izugarritzko ekaitza eta harria zerutik behera. Tarteka halakoak

Pamir Highway bideko punturen batean

Kalaikun herrira bidean

bizitza tokatzen da, ondoren egun onak benetan estimatzeko!

Kalaikun herrian aurrera, eskuinetara hainbat kilometrotan Afganistan agertu zitzaigun bidelagun. Errespetuz beteriko begirada bota genion Pang ibai boteretsuari, Tajikistan eta Afganistan banatzen dituen gainditu ezinezko muga naturalari, daraman ur masaren ondorioz. Bide harritsuak, sarritan maldatsua eta arras bakartia ez zen nahikoa izan gure taldearen animoa eta indarra deuseztatzeko.

Aurrez-aurre genituen Afganistaneko Indu Kush mendiek ilunabar magikoak eskaintzen zizkiguten afalorduan: eguneko azken eguzki-izpiek laranja kolorez janzten zituzten egunean zehar hain beldurgarri ikusten ziren mendiak, aurpegi xarmangarriago bat erakusten zutelarik azken hauek. Gau ilunek sekula ikusi gabeko izar kopururik handiena zekarten opari. Ikuskizun ahaztezina, zinez.

Ezer arrarorik gertatu ezear, 40 kilometro edo bi orduko bizikleta txandak egin ostean geldialdia egin ohi nuen atsedean hartu eta zerbait jan asmoz. Baina Khorog herrira hel-

tzeko egun pare bateko bidaia falta zitzaidala, goserik ez nuela konturatu nintzen; benetan arraroa! Ur ontziak betetzen zeuden hiru emakumerengana hurbildu nintzen ahuldura puntu batekin beraiekin hitzegiteko asmoz. Batek ingeles pixka bat bazekien (ez da ohikoa paraje horietan) eta aizu! esan zidan, itxura eskaseko aurpegia dakarzu, lagun. Zatoz nire etxera "chai" edo tea hartzera. Ondorengo bi egunetan sekulako gastroenteritisak jota egon nintzen, hau ere ahaztu ezinezko esperientzia. Betiere, ordu batzuk lehenago ezagututako emakumearen etxean, seme bat gehiago bezala sentitu nintzen, bere familiaren magalean babestuta. Agur esaterakoan ez nuen esker ona emateko behar beste hitz aurkitu baina banekien sekula ahaztuko ez nituen pertsonak izango zirela.

28.000 biztanleko Khorog herria Badajshan probintziako herri nagusia da eta Pamireko hiriburua dela diote. Bertatik dator Kalaikunen ezagututako Pang Ibai handia, Amu Darya izenaz ere ezagutua. 2500 km baino gehiago egiten ditu ibaiak Pamir mendikatetik hasi eta

Aral itsasora arte. Datu kurioso bezala, esan aintzina Kaspio itsasoan hiltzen zela.

Bi aukera daude Khorog herritik aurrera egiteko. Bata Pamir Highway deritzon errepi-de asfaltoduna eta bestea Pang ibaia jarraituz, Wakhan bailaratik doan bidea. Azken honek lehenengoarekin egiten du bat 300 Km aurrerago, Kargush igarobidea gainditu eta gero. Dirudenez Marco Polo hemendik igaro zen Txinara bidean. Orduko merkatal ibilbidea gaur egun ere bere horretan mantentzen da, baina bestelako artikuluekin, zoritxarrez: drogak eta armak batez ere. Hori dela-eta hainbat postu militarretan geratu beharra dago, pasaporteak erakutsi eta erregistroan izena emateko. Eskarmentuz dakit hobe dela horrelako puntuetatik goizez igarotzea, postu zaintzaileak alkoholaren eta bestelako eragina nabaritzen hasi baino lehen, eta horretan ahalegindu nintzen. Hori kontuan izanik, gaua pasatzeko kanpin-denda postu militarrek baino kilometro batzuk lehenago jartzen ahalegintzen nintzen.

Denbora guztian Indu-kush mendiak la-gun, Whakan bailara Ishkashim herritik iga-

rotzen den puntuan aurkitu nuen Afganistanera joateko aukera bakarra, Pang ibaia gurutzatzen duen zubitik, alegia. Momentu hartan bertatik igarotzeko debekua zegoen atzerritarrentzat. Bitartean larunbatetan egiten den azoka ikusteko aukera izan genuen Ishkasimen. Bailaran zehar errepidea aldakorra da, batzuetan harri kokorrez eta beste batzuetan hondar fin eta nekagarritz beterikoa. Herrixketan barrena igarotzean, berriz, asfaltoa kilometro gutxi batzuetan. Halere jolas bat iruditu zitzaigun Kargush igarobidera eramaten duten aldapekin alderatuta. Malda ikaragarriak eta bide zeharo apurtua, sarritan, egunaren amaieran nire zangoak egon ohi ziren modu berean.

Egun pare batera Pamir Highway errepidearekin egin genuen topo, asfalto zahar baina bedeinkatua Orduan, taldea bi kide izatetik lau kide izatera pasa zen. Miguel madrildarra eta biok, eta bakoitzaren gurgildun lagun hurkoak. Miguel Uzbekistandik zetorren Zetaren Bidea jarraituz eta bat egin genuen biok Pamir Highway delako bidean Sari Tasheraino.

Bidaiak eskaintzen duen opari estimatu horietakoa izan zen Miguel. Elkarrekin gainditu genituen hainbat eta hainbat momentu latz eta nekagarri, altuera handiko igarobideak eta aurrez zetozen haize bortitzak. Atsedean hartzeko aukera urriak aprobetxatuz, Alichur herrixkara heldu ginen. Ez zen inortxo ere ikusten etxetxoan artean. Halako batean lur koloreko etxe batean atea jo eta gero, neskato batek denda xume bat ireki zuen guretzat. Ez zen harriztekoa erosi genituen errusiar pasta eta jakiak iraugitze dataz kanpo egotea. Halere pozik ekin genion bideari alforjak janariz lepo bete eta gero.

Alichur 4000 metroko altueran dago eta bertatik Murgabhera arteko bideak paraje ahaztezinak eta bista zoragarriak eskaintzen ditu. Nire begiek ez dute sekula antzekorik ikusi. 6000 metro inguruko medizjositako basamortua, non inongo bizitzarik somatzen ez zen eta horrelaxe Murgabhera heldu bitartekoa 100 kilometroetan zehar.

Murgabhek 2000 biztanle inguru ditu, eta Tajikistaneko herririk altuenetarikoa da

(3650 m). Paisaia lehorra da, haizetsua bezain dekadentea eta drogen trafikoa dela-eta ezaguna. Atsedena behar genuenez egun pare bateko geldialdia egitea erabaki genuen eta bertan beste ziklo-parrandero birekin batu ginen. Errusiar vodka merkeenarekin egin genuen topo behin eta berriz eta ondorioz bigarren atsedean eguna behar-beharrezkoa iruditu zitzaigun.

Murgabh atzean utzi eta bideko igarobiderik garaiena genuen begien aurrean. Egun bitara Akbaital igarobidea gainditu genuen, 4650 metro tara. Paisaia zeharo desberdin batekin egin genuen topo, berdez jantzitako bailara ederra eta Karakul lakua aurrerago. Urrunean Pamir mendi miresgarriak geneuzkan gure zain.

Karakul lakuak 25 km-ko diametroa du eta 3900 metro tara dago. Orain dela bost milioi urte jausitako meteorito batek sortutako depresio batean aurkitzen da. Ondotik doan bideak Kirgistaneko mugarantz jarraitzen du eta lakuaren zaindari Pamireko mendikatea dauka. Mendikate hau Tian Sham, Karakorum,

Whakan ballara

Indu-kusk mendiak Whakan bailaratik

Kunlun eta Hindu Kush mendikateek osatzen dute eta "munduaren sabaia" izenez ere ezaguna da Persa hizkuntzan. Aipatutako mendi kateen artean badaude mendi ezagunak, Lenin (7134m), Karl Marx (6726m) edo Ismail Samani mendi tontorra (Comunismo edo Stalin izenarekin ere ezagutzen dena, 7495m).

Haize zakarra eta nekeagatik batez ere, arratsaldeko seietan pedalei eragiteari utzi ohi genien. Ahal izanez gero ura lortzeko arazorik ez zegoen lekuren bat aukeratzen genuen gure kanpamendua jartzeko (erreka

baten ondoan beti da leku aproposa). Hiruzpalau egunerako jatekoa eramaten genuen gurekin eta ardura nagusia arratsaldeko lauetatik aurrera gutxienez bost edo sei litro ur gurekin edukitzea izaten zen. Pisu ikaragarria, baina edonon gelditzeko eta akanpatzeko askatasuna ematen ziguna, paisaiatzeko gaueko izarretaz nahi genuen lekuan gozatzeko aukera, hain zuzen.

Kilometro dexente eta gero etxetxo bat ikusi genuen eta birritan pentsatu gabe bertara hurbildu ginen. Burua zorabiatuta sentitzen

genuen haize bortitzaren eraginez eta etxe hura zen babes bakarra. Berehala hurbildu zitzaizkigun etxeko gaztetxo bi barrura sartzeko gonbidapena eginez. Etxeko amonak irribarre batekin eman zigun ongi etorria eta "chai" beroa, ogia eta gazta eskaini zizkigun. Hitzen beharrik gabe kontatu genizkion gure ibilbidearen arrazoiak eta xehetasunak. Sabela bete eta gero ezer galdetu gabe manta batzuk eman zizkigun. Loaldi sakonak indarberrituta, aurrera egiteko prest ginen, gure eskerrik zintzoenak eman ostean, noski.

Karakul lakua atzean utzi eta Tajikistan eta Kirgistaneko mugaruntz abiatu ginen; beste behin ere, goranzko bide kaxkarra. Herri bi hauen arteko muga 4000 metrotik gora dago. Eguedian iritsi ginen igarobidera eta orduko hartan militarrek zeharo mozkortuta zeuden arren, ez ziguten inolako oztoporik jarri Kirgistanera pasatzeko. Mugatik Sari Tasheraino maldan behera. Saihestezina da jaitsiera hau aurkako norantzan egitea zer-nolako sufrikarioa izango litzatekeen irudikatzea. Zorionez, ez zen gure kasua.

Pamir mendikatea zeharkatzen duen igarobidea gainditu eta bailara zabal bat agertu zitzaigun begien bistan, Sari Tash herrixka urrunean ageri zelarik. Bertara heldu orduko larreetan sakabanatuta Kirguis jurta ikusten ziren (biribil formadun larruzko kanpin-denda). Elurra desagertzerakoan bertan pasatzen dituzte uda garaiko hilabeteak. Gazteek zaldi gainean eman ziguten ongi etorria eta entzutez ezagutzen genuen zaldi gaineko abilezia bertatik-bertara ikusteko aukera izan genuen.

Sari Tash, askotan entzundako izena, Marco Poloren bidaia, Zetaren Bidea, Txinako eta Ekialdeko atea. Hainbat liburutan irakurritako leku hartan nengoen, amestutakoa emozioz beteriko errealtate bihurturik. Heltzerakoan ez zitzaidan iruditutako aparteko herria zenik. Gehienetan bideak emandakoak egiten du lekua berezia izateak. Miguel Oshera zihonan eta besarkada handi batekin eta malkoekin esan nion agur. Egun haietan bititakoak lagun min egin

gaitu. Bakoitzak bere bidetik jarraitzeko bidegurutze bihurtu zen Sari Tash istorio honen helmuga ere bihurtu da. KAO4 eta biok Txinara joan ginen Karakorum mendikatea zeharkatzeko ametsarekin baina hori hurrengo baterako kontua da.

INFORMAZIOA

- Ekainean egin nuen ibilbidea baina uztailetik irailera doazen hilabeteak dira aproposak.
- Bizikleta eta batez ere gurpil sendoak eramatea gomendagarria da, bidea traketsa baita zenbait puntutan.
- Gomendagarria da ura potabilizatzeko filtroa eramatea.
- Wakhan korridorean sartu orduko segurtasun egoera zein den galdetu Khorog herrian. Nik zortea izan nuen eta ez nuen inolako segurtasun arazorik izan ibilbide osoan.
- Tajikistaneko Visa eta Badakhshan probintziako baimen berezia behar dira. Biak dira erraz lortzekoak.
- "The Pamirs" Gecko Maps erabili nuen.
- 3-4 egunetarako jatekoa eramatea gomendagarria da.
- Akanpatzeko ez dago normalean inolako arazorik, bertan aurkitutako biztanleak oso abegitsuak baitira.
- Bidaia inguruko xehetasun gehiago jakin nahi izanez gero gurpilekinbidaiari.blogspot.com bloga bisita dezakezu. Bestetik, galderei erantzuteko enered@hotmail.com helbide elektronikoa erabiliz jarri zaitezke nirekin harremanetan. Gustuko dut nire esperientzien inguruko hitzaldiak ematea.

Kirgis nomaden jurta batean

Ekaineko azken egunetan gauak hotzak ziren oso, kanpin-dendako gure arnasketak sortutako kondentsazioa bera ere izoztuta geratzeraino. Goizean astindu batzuk eman, alforjetan ahal bezala gorde eta aurrera jarraitzen genuen. Asko disfrutatzen genituen Miguel eta biok goizeko une haiek. Katuak bezalaxe eguzkiaren lehenengo izpi epelen aurrean esertzen ginen gosaria egiteko, olo malutak fruitu lehorrekin nahastuak edo oparitzen ziguten ogia ezti eta tearekin. Kontu kontari, patxada ederrean gozatzen genuen momentu eder hura.